

Udenrigsudvalget 2007-08 (2. samling)
URU Alm.del
Offentligt

Udenrigsministeriet

Spørgsmål fra
Udenrigsudvalget til
udenrigsministeren af 7.
december 2007
URU alm. del – spørgsmål 20

Spørgsmål 20:

"Ministeren bedes i forlængelse af sin besvarelse af S3866, Folketingsåret 2006-07, oplyse, hvilke nærmere omstændigheder der skal være opfyldt, for væbnet kamp mod en besættelsesmagt i besatte områder er tilladt i henhold til folkeretten. Ministeren bedes endvidere oplyse, om disse nærmere omstændigheder, som ministeren henviser til i sin besvarelse af S3866, Folketings-året 2006-07, er opfyldt i tilfældet med den israelske besættelse af de palæstinensiske områder."

Svar:

I tilfælde, hvor en stat besætter en anden stats område, er det alment anerkendt, at der i folkeretten gælder en ret til at bekæmpe besættelsesmagten. Den nærmere karakter af denne ret til væbnet kamp mod besættelsesmagten reguleres først og fremmest af den humanitære folkerets regler for internationale væbnede konflikter. Dette regelsæt sondrer mellem kombattanter og andre personer. Kombattanter kan ikke straffes alene for det forhold, at de tager del i den væbnede konflikt/bekæmper besættelsesmagten. De nyder godt af det såkaldte "kombattant-privilegium". De kan derimod efter omstændighederne tilbageholdes af besættelsesmagten og udgør endvidere lovlige mål for besættelsesmagten i forbindelse med konkrete militære aktioner, ligesom de kan straffes for overtrædelser af den humanitære folkeret. Personer, der ikke er kombattanter, kan ifalde strafferetligt ansvar alene for det forhold, at de griber til våben og deltager i konflikten.

Kombattantbegrebet omfatter som udgangspunkt en stats organiserede væbnede styrker, samt militser og frivillige korps som er integreret i de væbnede styrker. Kombattanter er bl.a. forpligtet til at bære deres våben synligt ligesom de som udgangspunkt skal bære uniform eller andre kendetegn mens de er engageret i en militær operation eller under forberedelsen hertil, for derved at adskille sig ("distinguish themselves") fra civilbefolkningen.

I artikel 44, paragraf 3 i Tillægsprotokol I til Geneve-konventionerne findes en særlig regel, der kan siges at udvide kombattantbegrebet. Artikel 44, der primært må anses for møntet på tilfælde af besættelse, fastslår, at i disse situationer kan det på grund af konfliktens særegne karakter være vanskeligt for kombattanter (særligt guerilla-styrker) at adskille sig fra civilbefolkningen. Bestemmelsen fastslår, at kombattanten bevarer kombattantstatus, såfremt han bærer våbnene synligt såvel under den militære aktion som mens han er synlig for sin modstander i forbindelse med deployeringen forud for påbegyndelsen af det angreb, han deltager i. Denne særregel for tilfælde af besættelse afviger altså fra det almindelige krav til kombattanten om at bære uniform/andre kendetegn, men giver eksempelvis ingen ret til at gå

op til en militær kontrolpost og detonere et skjult bombebelte. Det bemærkes, at under forhandlingerne af Første Tillægsprotokol var formuleringen af art. 44 et af de mest omdiskuterede og kontroversielle spørgsmål og det er tvivlsomt om artikel 44 kan antages at være sædvaneret, dvs. bindende for stater uden at de har tilsluttet sig konventionen. Israel har, i modsætning til Danmark, ikke ratificeret Tillægsprotokol I.

Ovenstående beskriver således, hvilke personer, der lovligt kan deltage i den væbnede konflikt mod besættelsesmagten og under hvilke omstændigheder de har (og bevarer) kombattantstatus. For disse grupper gælder selvsagt også, at såfremt de i de konkrete aktioner overtræder den humanitære folkeret, eksempelvis ved at angribe civile eller i øvrigt handler i strid med den humanitære strafferet, kan de straffes herfor.

Hvorvidt de angreb som palæstinensiske grupper gennemfører mod israelske mål er tilladt i henhold til folkeretten, må afhænge af en konkret vurdering af de enkelte aktioner i henhold til det ovenfor beskrevne regelsæt, som det finder anvendelse på denne konflikt. Terrorhandlinger kan dog aldrig være lovlige.

Det skal herudover bemærkes, at besættelsesmagten og den besatte stat/juridiske enhed med henblik på at nå en endelig fredsftale kan indgå aftaler, der begrænser den ret, der ellers ville være til at anvende væbnet magt mod besættelsesmagten.

Det skal endelig understreges, at det er regeringens klare opfattelse, at en løsning på Mellemostkonflikten er en to-statsløsning inden for 1967-grænsen, som bør findes ved forhandling mellem parterne og at brug af væbnet magt ikke fremmer denne løsning, hvilket fremføres over for parterne i den løbende dialog.